

Eivind H. Hermansen

Bjørgvin Thorsteinsson

FORORD

Stiftelsen Bymuseet i Bergen er et kulturhistorisk museum med oppgave å drifte ni byhistoriske museumsanlegg i Bergen, i tillegg til en brannhistorisk samling og Regionalt Pilegrimssenter Bergen.

I vår samling har vi 105 kulturhistoriske bygninger, der 32 av dem er fredet og flere har vernestatus, fire historiske hageanlegg og 83 846 gjenstander.

Bymuseet i Bergen forvalter en bygnings- og kulturarv av stor nasjonal og internasjonal betydning. Som en av de største forvalterne av historisk arkitektur og byggeskikk i Bergen, bærer vi et omfattende ansvar for å sikre at denne arven blir tatt vare på for kommende generasjoner. Våre medarbeidere arbeider hver dag for å bevare, vedlikeholde og utvikle de kulturhistoriske bygningene i tråd med etablerte faglige standarder, slik at kulturminneverdien består seg over tid. Denne forvaltningen blir stadig mer krevende. Et våtere og villere klima fører til at mange av våre bygninger får hyppigere og mer alvorlige skader enn tidligere. Behovet for kostbart vedlikehold og omfattende restaurering øker, og overstiger i dag museets ordinære driftsrammer. Bare utbedring av flere større og mellomstore tak som er rammet av råte og lekkasjer er estimert til 50 millioner kroner – midler museet ikke har tilgjengelig.

Hvert år henter vi inn betydelige prosjektmidler, men denne finansieringsformen er krevende. Prosjektstøtte forutsetter ofte egeninnsats vi ikke har økonomi til, og utviklingen der stadig mer offentlige midler flyttes fra drift til prosjektbaserte ordninger gir en uforutsigbarhet som i liten grad samsvarer med museets reelle og langsiktige behov.

Samtidig jobber Bymuseets medarbeidere utrettelig for å opprettholde gode publikumsopplevelser og et bredt formidlingstilbud innenfor de rammevilkårene vi har. Kampen for en bærekraftig økonomi er krevende, men vi går inn i fremtiden med målrettet innsatsvilje, faglig styrke og en dyp respekt for historien vi er satt til å forvalte.

Året har vist at engasjementet for byens historie står sterkt, og at våre tilbud når bredt ut. I 2025 hadde Bymuseet totalt 215 305 gjester innom våre museer eksterne arrangementer inkludert, hvorav 196 368 besøkende deltok i formidling i museets regi. 160 140 av disse var betalende besøkende. Disse tallene understreker betydningen av vårt arbeid – og tilliten publikum viser oss.

Vår visjon er «Best på Bergen! Vi skal berike og berøre både byens innbyggere og våre besøkende». Det stiller krav til oss om et målrettet arbeid med både dedikasjon og teft. Vi ønsker å rette en stor takk til Bymuseets dedikerte og dyktige medarbeidere, alle våre frivillige, styremedlemmer, eierstiftelser og besøkende for deres engasjement og støtte!

I 2025 fikk Bymuseet ny direktør. Det har ført til større omorganisering av driften og omstrukturering av organisasjonen. Målet for dette er å tilpasse driften enda bedre for å få en ønsket utvikling i tråd med Bymuseets nye strategiplan og de rammebetingelser vi må forholde oss til. Vi ser lyst på fremtiden som en solid og synlig kulturinstitusjon som fortsetter å utvikle seg for å berike og berøre både byens innbyggere og besøkende.

Eivind H. Hermansen
Styreleder

Bjørgvin Thorsteinsson
Direktør

1	INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN	1
	1.1 ORGANISERING	1
2	HOVEDTALL	4
3	FINANSIERING OG ØKONOMISK UTVIKLING	5
	3.1 FINANSIERING	5
	3.2 ØKONOMISK UTVIKLING	6
4	ÅRETS AKTIVITETER / MÅLOPPNÅELSE	8
	4.1 FORMIDLING: Formidling og helhetlig museumsopplevelse	8
	4.1.1 Utvikling i besøkstall	9
	4.1.2 Formidlingsaktivitet	14
	4.1.3 Immatriell kulturarv	22
	4.1.4 Frivillighet	23
	4.1.5 Butikk, kafé og arrangementsutleie	26
	4.1.6 Markedskommunikasjon	29
	4.2 FORNYING: Innovasjon, byggutvikling og bærekraft	32
	4.2.1 Byggutvikling	32
	4.3 SAMLINGSFORVALTNING, BYGNINGSVERN OG HAGE- OG PARKFORVALTNING	34
	4.3.1 Samling	34
	4.3.2 Bygningsvern	35
	4.3.3 Hage- og parkforvaltning	37
	4.4 FORSKNING: kunnskapsproduksjon og samarbeid	40
5	ÅRSREGNSKAP	43

1 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN

Stiftelsen Bymuseet i Bergen er et kulturhistorisk museum med oppgave å drifte ni byhistoriske museumsanlegg i Bergen, i tillegg til en brannhistorisk samling og Regionalt Pilegrimssenter Bergen.

Bymuseet i Bergen består av Gamle Bergen Museum, Rosenkrantzårnet, Håkonshallen, Bryggens Museum, Skolemuseet Latinskolen, Lepramuseet St. Jørgens Hospital, Alvøen Hovedbygning, Damsgård Hovedgård, Hordamuseet, en brannhistorisk samling og Regionalt Pilegrimssenter Bergen.

1.1. ORGANISERING:

Styret

Besto i meldingsåret av:

- Eivind H. Hermansen (*styreleder*) med Henrik Hole Falck som vara (*oppnevnt av Bergen kommune*)
- Evy Greve (*nestleder*) med Magnus Vollset som vara (*oppnevnt av Representantskapet*)
- Svein Anders L. Dahl med Ingrid Engesæter Røen som vara (*oppnevnt av Representantskapet*)
- Anne C. Brun med Dìpha Thiruchelvam som vara (*oppnevnt av Representantskapet*)
- Harald Queseth med Vigdis Helene Ravnøy som vara (*oppnevnt av Bergen kommune*)
- Anita Garlid Johannessen med Marianne Sæhle som vara (*oppnevnt av Vestland Fylkeskommune*)
- Gunn Kristin Monsen med Christine Frønsdal som vara (*valgt av de ansatte*)
- Baard Olav Skogrand med Grete Eilertsen som vara (*valgt av de ansatte*)

Representantskapet

Representantskapet er et rådgivende organ for museet der oppretterne av stiftelsen og andre viktige samarbeidsparter er representert. Representantskapet hadde følgende medlemmer i 2025:

- Bjarne Graabræk fra Gamle Bergen Museum STI (*leder*)
- Rune Rosendahl fra Bergen Brannhistoriske Stiftelse
- Even Berge fra Stiftelsen Bryggens Museum
- Cecilie Fasmer Stang fra Stiftelsen Alvøen Hovedbygning
- Magnus Vollset fra Stiftelsen St. Jørgens Hospital
- Siri Skretting Jansen fra Universitetet i Bergen
- Anne-Margrete Bollmann fra Bergen Kommune
- Peter Kolderup Greve fra Bergen Næringsråd
- Ragnhild Botheim fra Bergen Byarkiv

Ledergruppen

Direktør Bjørgvin Thorsteinsson

Konstituert direktør/Ass. direktør Astrid M. Strømsnes

Administrasjonsleder Marius Hausken

Utstillings- og formidlingsleder Kari Skarprud Pettersen

Avdelingsleder byggetutvikling og drift Øystein Helgesen

Avdelingsleder bygningsvern og samlingsforvaltning Åse Tveitnes

Bymuseet har siden etableringen i 2005 vært organisert i fagavdelinger på tvers av enkeltmuseene. På denne måten samles kunnskapen og kompetansen Bymuseet besitter i sin helhet for best mulig måloppnåelse på alle områder.

Ansatte og arbeidsmiljø

Bymuseet hadde i gjennomsnitt 69 faste ansatte i 2025, tilsvarende 58,89 årsverk. I tillegg utgjorde noen kortere engasjement samt sesongtilsatte museumsverter 13,17 årsverk, noe som til sammen gav 72,06 årsverk i 2025. I tillegg til lønnet arbeid ved museet har man hatt en betydelig frivillig innsats.

Samarbeidsutvalget har avtalt møter hver måned, unntatt juli og august. Til sammen syv møter i løpet av året ble gjennomført. Det ble avholdt fem møter i arbeidsmiljøutvalget i 2025. Det ble arrangert tre verneombudsmøter i løpet av året.

Sykefravær og ulykker

Totalt sykefravær i 2025 var på 5,2 % mot 5,5 % i 2024 og 5,7 % i 2023.

Det foreligger 70 registrerte avvik i 2025. Tre av avvikene klassifiseres som arbeidsulykker, men kun med mindre skader på de ansatte som var involvert.

Likestilling

Stiftelsen praktiserer likestilling mellom kjønnene i sin ansettelse- og personalpolitikk, og er omfattet av og arbeider etter aktivitets og redegjøringsplikten etter likestillings- og diskrimineringsloven. Den årlige rapporten publiseres på stiftelsens hjemmesider.

Det var i 2025 ansatt 31 kvinner og 28 menn i faste stillinger med stillingsandel over 20 % i museet. Den gjennomsnittlige lønnen for 100% stilling for faste ansatte i museet var hhv. 553 815 for kvinner og 667 309 for menn.

Styret besto i 2025 av 4 menn og 4 kvinner, mens ledergruppen besto av tre kvinner og tre menn.

HUMIDITY

Klimamåling – Alarm
Ved spm. kontakt samling@bymuseet.no

2 HOVEDTALL

Besøkende

Totalt antall besøkende 2025: 215 305

Herav:

- 196 368 besøkende som fikk formidling i museets regi
- 160 144 betalende museumsgjester
- 14 084 barnehagebarn, elever i grunnskole og videregående skole, og studenter fra høyere utdanning på undervisningsbesøk
- 18 937 personer har besøkt museene våre som en del av et utleiearrangement, bl.a. banketter, middager, mottakelser, seminarer og konserter med eksterne arrangører

Bygninger og gjenstander i museets samling

- 105 kulturhistoriske bygninger
- 32 av disse er fredet
- 4 hageanlegg
- 83 846 gjenstander totalt i samlingene
- 42 062 gjenstander er registrert i databasen primus
- 14 303 gjenstander er tilgjengelig på Digitalt Museum
- 88 560 fotografier totalt i samlingene
- 2 314 foto er registrert i databasen primus
- 2 209 er tilgjengelig på Digitalt Museum
- 102 gjenstander og 97 fotografier mottatt
- 6 947 gjenstander avhendet

3 FINANSIERING OG ØKONOMISK UTVIKLING

3.1. FINANSIERING

Bymuseet finansieres hovedsakelig gjennom tilskudd fra Kulturdepartementet, Vestland fylkeskommune og Bergen kommune, samt egeninntjening fra salg i butikk og kafeer, billetter, arrangementer og utleie av lokaler, boliger, og kontorfasiliteter.

Opptjent tilskudd	2025	2024
Driftstilskudd fra Stat	22 240 000	21 470 000
Driftstilskudd fra Vestland fylkeskommune	9 529 593	9 075 803
Driftstilskudd fra Bergen kommune	15 874 000	15 015 000
Andre offentlige driftstilskudd	81 506	77 625
Inntektsføring prosjekttilskudd	14 189 081	17 625 977
Inntektsføring investeringstilskudd	5 755 976	6 594 669
	67 670 156	69 859 074

Egeninntjening	2025	2024
Salgsinntekter	4 771 132	3 867 818
Billettinntekter	21 796 721	16 125 277
Leieinntekter	10 296 363	10 144 689
	36 864 216	30 137 784

Til	Om	Beløp søkt	Beløp innvilget
Kulturdepartementet	Driftstilskudd 2026	31 387 000	23 000 000
Bergen kommune	Driftstilskudd 2026	19 505 000	16 641 000
Vestland Fylkeskommune	Driftstilskudd 2026	12 823 000	9 815 484
Sum søknader driftstilskudd		63 715 000	49 456 484
Fana Sparebank	Ragna Breivik	100 000	
Fond for Lyd og bilde	Ragna Breivik	100 000	
Bergen Kommune	Ventilasjon 2 etg Nyhavnsveien 4	756 690	350 000
Bergen Kommune	Omlagging av tak Ellesro 15 Repslagerhuest 1100-015	508 000	400 000
Kulturdepartementet	Sikringsmidler 2025	361 351	222 681
Bergesenstiftelsen	Utredning og prosjektering av del historiske hagealegget Damsgård Hovedgård	237 000	
Det Nyttige Selskab	Forprosjekt klimatilpasning Damsgård Hage	100 000	100 000
Konsul Joachim Frieles Legat Til Bergen Bys			
Forskjønnelse STI	Utredning og prosjektering av del historiske hagealegget Damsgård Hovedgård	443 800	100 000
Bergen kommune	Tilskuddsmidler 2026 fra NPS	500 000	461 000
Vestland fylkeskommune	Tilskuddsmidler 2026 fra NPS	400 000	
Kulturdepartementet	Utviklingsprogram for museer, Helhetlig formidling av Verdensarvstedet Bryggen	300 000	
Vestland fylkeskommune	Ventilasjon 2 etg Nyhavnsveien 4	655 000	
Vestland fylkeskommune	Brannsikring Nyhavnsveien 4	507 350	
Trøndelag fylkeskommune	Skitiing Gamle Bergen Museum: Oppføring av 1 retningskilt og utforming/oppføring av 1 infokilt	30 000	30 000
Stiftelsen UNI	Kjøp av kommunikasjonsradio	40 824	40 824
Kulturdepartementet	Utstillingen av byseglet	1 700 000	1 700 000
Vestland fylkeskommune	Spillversjon av Slaget på Vågen i RT	185 000	
Vestland fylkeskommune	St. Jørgen - Restaurering av tak og hvalm på driftsbygning Fase 2	1 050 888	
Vestland fylkeskommune	Istandsetting av støpejernsvinduer HåndverksMelteriet	2 736 250	
Vestland fylkeskommune	Damsgård - Restaurering av Risalitter og fasade mot nord samt rådgivere på bygg og inn klima	4 427 087	
H. Westfal-Larsen og Hustru Anna Westfal-			
Larsens almenyttige Fond -	Istandsetting av støpejernsvinduer HåndverksMelteriet	700 659	
Kulturanken	Utviklingsmidler for mangfold i kulturlivet - Prosjektet Drop inn	700 000	
Nasjonalt Pilegrimssenter	Regionalt pilegrimssenter Bergen-Driftstilskudd 2026	1 200 000	812 500
Kulturdepartementet	Driftstilskudd 2027	30 300 000	
Vestland fylkeskommune	St.Jørgen kirke - en kirke for fremtiden	3 200 000	1 573 000
Vestland fylkeskommune	HåndverksMelteriet - et nav for å fremme ferdigheter, kunnskap og forståelse for bygningsarven	6 375 000	
Gamle Bergen Jubileumsfond	Samlingsarbeid i GB	850 000	850 000
Det Nyttige Selskab	Støtte til restaurering av karpedam i Damsgård Hovedgårds vesthage	300 000	
Sum søknader prosjekttilskudd		58 764 899	6 640 005
Sum alle søknader		122 479 899	56 096 489

3.2. ØKONOMISK UTVIKLING

Driftsinntektene økte fra 99 996 858 i 2024 til 104 534 372 i 2025, noe som skyldes betydelig økning i egeninntjening. Tilskudd er redusert fra 69 859 074 i 2024, til 67 670 156 i 2025. Reduksjonen i tilskudd er fordelt på 4 275 589 relatert til prosjekttilskudd, mens det er en økning i driftstilskudd på 2 086 671.

Driftskostnadene økte marginalt fra kr 100 192 022 i 2024 til kr 100 262 969 i 2025.

Driftsresultatet er et overskudd på 4 271 402 i 2025 mot et underskudd på 195 165 i 2024.

Årsresultatet er et overskudd på 5 709 451 i 2025 mot 1 523 958 i 2024.

Virksomheten har styrt mot et nøytralt årsresultat, men ble betydelig positivt påvirket av endringene i prinsipp for bokføring av ordningen for ny livsvarig AFP, som ble annonsert i januar 2026.

Egenkapital pr 31.12.25 er 36 637 322 mot 31 973 258 pr 31.12.24. Økningen skyldes det positive årsresultatet, samt et estimatavvik for pensjon. Soliditeten har med det økt betydelig fra 25,4 % i 2024, til 30,4 % i 2025.

Mesteparten av Bymuseets likviditet er bundet til prosjekttilskudd, og museets likviditetsgrad pr. 31.12.2025 er 2,64 mot 2,03 den 31.12.2024.

Egeninntekt

Bymuseet har hatt en positiv utvikling i egeninntekt fra 2024. Egeninntekten i 2025 utgjorde 35 % av omsetningen, mot 30 % i 2024. Veksten er sterk for både billettinntekter (35 %) og salgsinntekter (13 %), mens leieinntektene har hatt en beskjeden økning (1 %). Bymuseet hadde totalt antall solgte billetter 160 144 i 2025 mot 140 177 i 2024. Antall solgte billetter for 2025 hadde dermed en sterk utvikling på 14 % målt mot 2024.

4 ÅRETS AKTIVITETER - MÅLOPPNÅELSE

4.1. FORMIDLING OG HELHETLIG MUSEUMSOPPLEVELSE

I 2025 har Bymuseet styrket sitt formidlingstilbud med aktiviteter som gjør byens historie og kulturarv levende, tilgjengelig og relevant for et bredt publikum. Gjennom utstillinger, arrangementer, verksteder og levende formidling har museet nådd ut til flere mennesker enn noen gang før, på tvers av alder, bakgrunn og forutsetninger.

Den prisbelønte jubileumsutstillingen «Magnus Lagabøtes landslov 750 år» på Bryggens Museum, som åpnet i mai 2024, sto frem til slutten av april 2025. Utstillingen som markerte 750-årsminnet for innføringen av Norges første landslov trakk et stort antall besøkende også våren 2025, og ble anerkjent som det største enkelttiltaket på Vestlandet knyttet til jubileet.

Et av årets høydepunkter var nok at Bergens eldste bysegl fra 1298 besøkte byen og Bryggens Museum. Seglet, som normalt er oppbevart i Danmark, kunne studeres i perioden 21. mai – 29. juni, men av bevaringshensyn kun i totalt 159 visningstimer. Denne unike muligheten til å møte et 700 år gammelt historisk symbol for byens identitet og selvstendighet engasjerte publikum og skapte stort lokal og nasjonal interesse. Visningen av seglet var et samarbeid med Nasjonalbiblioteket i Oslo.

Et annet sentralt formidlingstiltak var utstillingen «Forteljinger i tråd» – en visning av tekstilkunstneren Ragna Breiviks *Åsmund Frægdagjeva*-serie på Bryggens Museum. Utstillingen presenterer ti store vevde tepper som forteller en middelalderfortelling gjennom tekstilkunst og tradisjonshåndverk, sammen med andre verk og en presentasjon av håndverket og konteksten rundt Ragna Breivik.

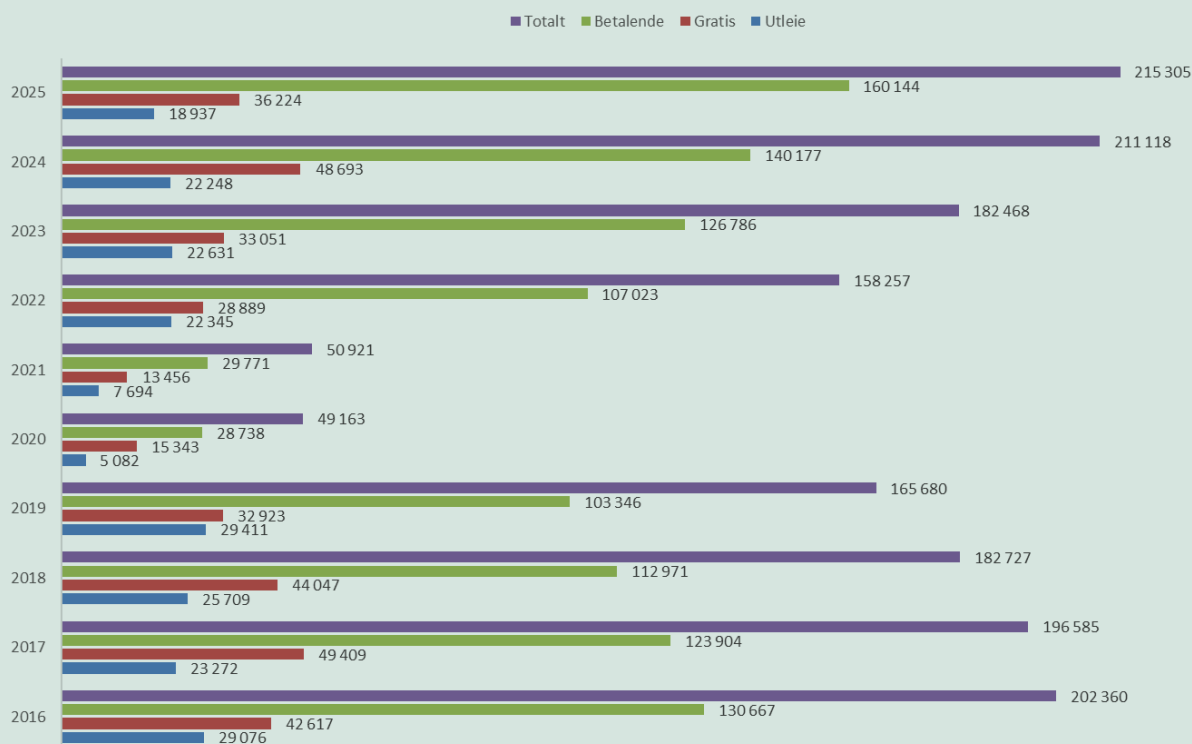
Formidlingen har ellers omfattet bl.a. foredrag, samtaler, omvisninger, byvandring, teatervandring, håndverksdemonstrasjoner og familieaktiviteter ved flere av museets arenaer. Særlig har det vært lagt vekt på deltakende og praksisnære formidlingsformer, der publikum inviteres til å ta del i fortellinger, håndbåren kunnskap og historiske sammenhenger. Verksteder og aktiviteter rettet mot barnefamilier har bidratt til læring gjennom lek, sanseerfaringer og skapende arbeid.

Inkludering og mangfold har stått sentralt i formidlingen. Gjennom samarbeid med frivillige organisasjoner og ideelle aktører har Bymuseet tilbudt gratis eller tilrettelagte besøksmuligheter for grupper som ellers har begrenset tilgang til kulturtilbudet.

Museets butikker og kaféer har vært en viktig del av helheten i museumsopplevelsen for mange av våre gjester. Arrangementsutleie bidrar til å gi publikum gode opplevelser i historiske omgivelser og kan motivere til å oppsøke museene på nytt i ordinær åpningstid.

4.1.1. UTVIKLING I BESØKSTALL

Utvikling i totalt besøkstall 2016-2025

Figur 1 Totalt antall besøk 2016-2025

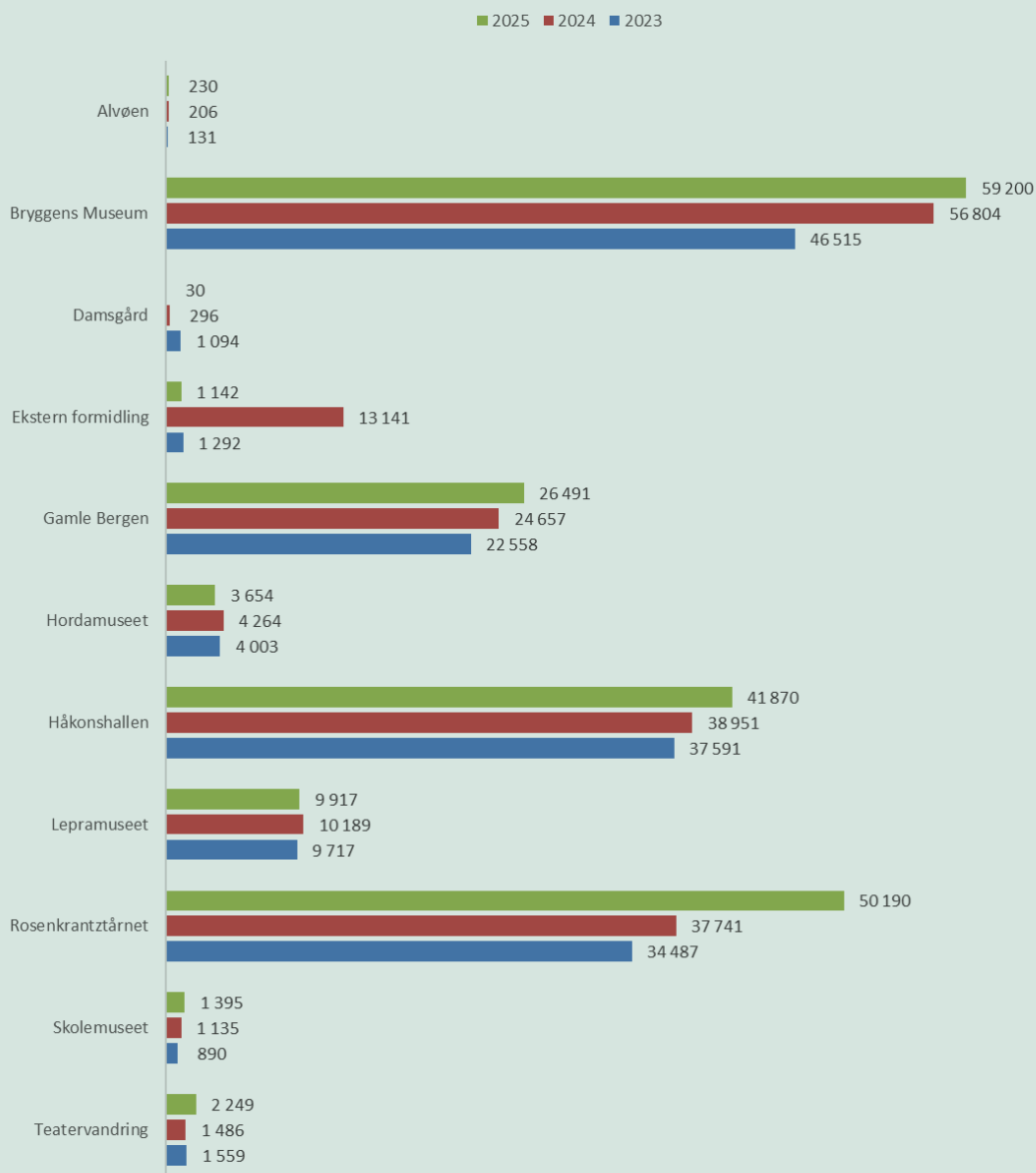
I 2025 ble åpningstidene utvidet ved flere av virksomhetens arenaer for å øke publikums tilgjengelighet, og vi ser en positiv utvikling i besøkstallet på flere av museene.

Samlet har økningen vært på ca. 2 % i totalt besøk fra året før, men antallet gjester som har besøkt museene våre i forbindelse med banketter, middager og konserter med eksterne arrangører har gått ned. Det samme har antallet gratisbesøkende, slik at både antallet og andelen av betalende museumsbesøkende har vist en gledelig økning.

Samlet har antallet gjester som har kjøpt billetter til et besøk i åpningstid eller til arrangementer og andre publikumstilbud økt med over 14% fra 2024 til 2025.

For Bryggens Museum har den populære vandringsen som starter inne på museet og fortsetter ute på Bryggen vært utvidet fra sommersesong til et helårlig tilbud, men en daglig vandring på engelsk i lavsesong og to i høysesong. Dette resulterte i en økning i billettsalg på 98 % i 2025.

Utvikling i totalt besøkstall per museum 2023-2025

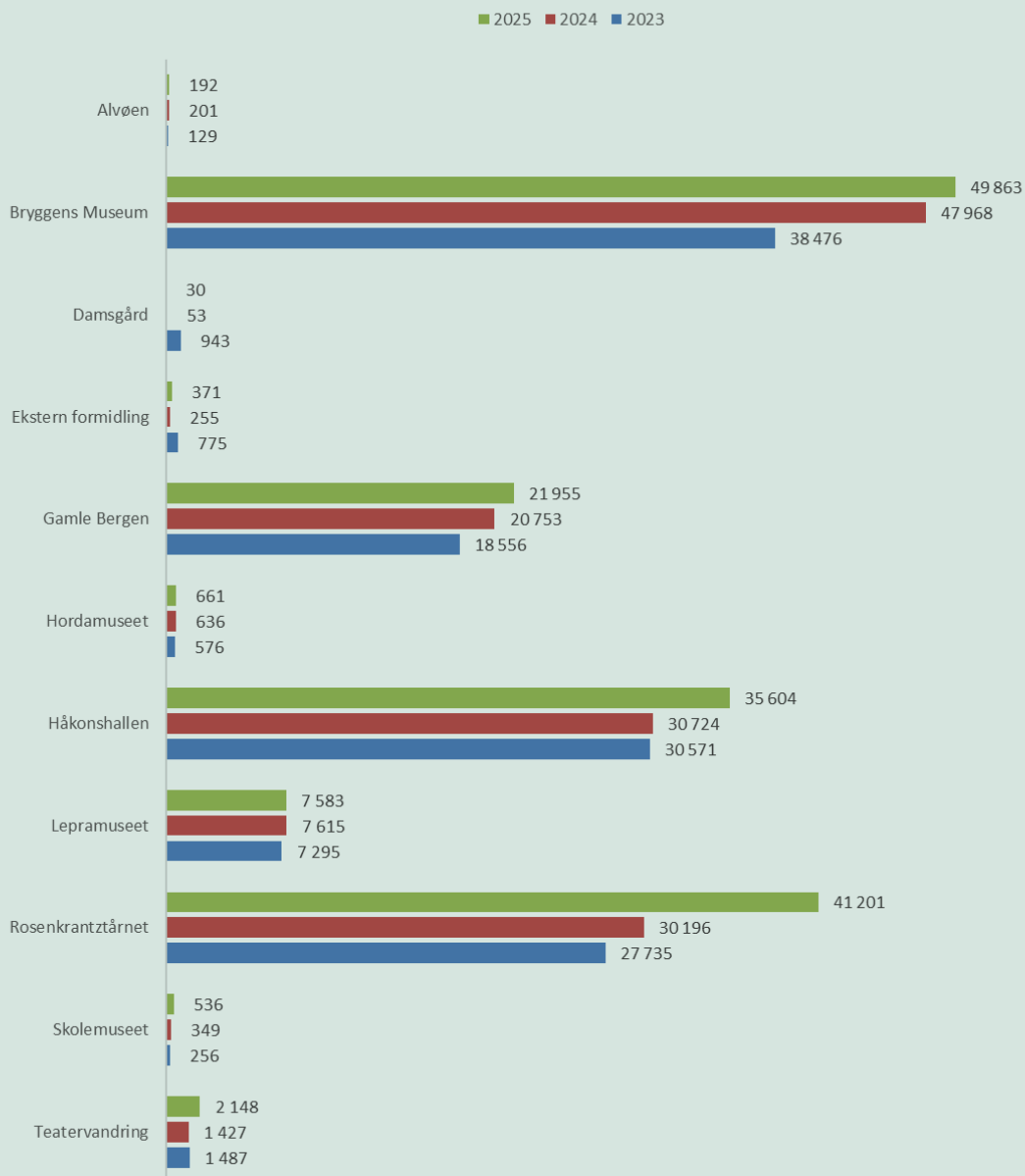
Figur 2 Totalt antall besøk per museum 2022-2025

De helårsåpne museene Bryggens Museum, Håkonshallen og Rosenkrantzårnet viser alle en relativt stor økning i totalt besøk i 2025. Økningen er størst i Rosenkrantzårnet, som også er det museet som hadde størst utvidelse av åpningstid sammenlignet med tidligere år.

Gamle Bergen Museum og Lepramuseet St. Jørgens Hospital har hatt daglig åpnet i sommersesongen, mens Hordamuseet, Skolemuseet og Alvøen har hatt et begrenset publikumstilbud. På Damsgård har man hatt kun en omvisning pga. de pågående restaureringsarbeidene. Kategorien ekstern formidling har et uvanlig høyt tall i 2024, som i hovedsak skyldes middelalderfestivalen i september dette året. De populære teatervandringene har hatt en god økning i antall publikummere i 2025.

Betalende besøk per museum 2023-2025

Figur 3 Betalende museumsgjester per museum 2023-2025

Økningen i betalende besøkende er størst på Bryggens Museum, Gamle Bergen Museum og Rosenkrantzårnet. Dette har nok sammenheng både med publikumstilbud og åpningstid. Det har vært en økning i åpningstidene fra 2024, spesielt med en utvidelse av lengden på høysesongen på Bryggens Museum og Bergenhus, samt økning i daglig åpningstid. Fra høysesongen fikk Bryggens Museum helårlige åpningstider kl. 10.00–17.00.

Samtidig fikk både Håkonshallen og Rosenkrantzårnet daglig åpningstid kl. 10.00–16.00 hele året. Rosenkrantzårnet har også hatt kveldsåpent til kl. 19 i perioden 1. juli–15. september. Samlet gav dette en økning på vel 36 % i antall betalende besøkende i tårnet i 2025.

Etichetta
descrittiva
in italiano
e inglese

Etichetta
descrittiva
in italiano
e inglese

Etichetta
descrittiva
in italiano
e inglese

4.1.2. FORMIDLINGSAKTIVITET

- **Utstillinger:** Bryggens Museum: Utstillingen «Magnus Lagabøtes Landslov 750 år», fra mai 2024 fram til 21. april 2015. Samarbeid med Universitetet i Bergen, Vestland fylkeskommune og Middelalderklyngen.
Bryggens Museum: «Byseglet besøker Bergen», 21. mai-29. juni. Samarbeid med Nasjonalbiblioteket.
Bryggens Museum: «Forteljingar i tråd», fra 5. juni.
- **Omvisninger:** Det ble satt opp egne program hver sesong med annonserte omvisninger i våre historiske bygg og i faste og temporære utstillinger. I tillegg har våre faste formidlere og museumsverter gjennomført omvisninger på forespørsel for små og større grupper i og utenfor åpningstid. Til sammen har over 6 200 personer deltatt på omvisninger, fordelt på 16 ulike tema. Av omvisningene har to vært spesielt tilpasset for barn/familier og en kombinert med teater. Fem av temaene har vært annonsert både på norsk og engelsk.
- **Vandringer på Bryggen:** Denne utendørs vandringen, som inkluderer inngang på Bryggens Museum og Schøtstuene, har i en årrekke vært gjennomført i samarbeid med Museum Vest, i hovedsak i sommersesongen. I 2025 ble denne utvidet til en helårs vandring med to daglige vandringer i høysesongen og en i lavsesongen. Til sammen deltok 5301 personer fordelt på 451 vandringer, mot 257 vandringer med 3 591 deltakere i 2024.
- **Andre byvandringar:** Det har vært annonserte vandringer med fem ulike tema, noen kun i byrommet og andre også tilknyttet Alvøen, Gamle Bergen eller Latinskolen. Bymuseets fagpersonale og museumsverter har også gjennomført en rekke vandringer med flere ulike tema på forespørsel. Til sammen har det vært gjennomført 37 vandringer med totalt 869 deltakere.
- **Teatervandringer:** Teatervandringer i Bymuseet er Bergenshistorie formidlet gjennom museets kunnskap og teaterets virkemiddel. Totalt ble det gjennomført 69 vandringer i 2025, hvor det deltok 3064 publikummere fordelt på tre ulike produksjoner: «Skål for 1563!», om historien til Rosenkrantzårnet, den nye vandringen «Strilekrigen» og «Galge, galskap, gapestokk».
- **Teselskap på Alvøen:** De 8 teateromvisningene ble helt utsolgt, med til sammen 121 deltakere.
- **Holbergsalong:** I løpet av året var det 99 personer som deltok på 5 salonger med innledning og samtale på Skolemuseet Latinskolen.
- **Mandagsforedrag:** Det ble gjennomført 12 mandagsforedrag på våren og 14 på høsten, med hovedvekt på tema knyttet til Bergens historie og utstillingene i museet gjennom året. Til sammen 2519 tilhørere møtte i auditoriet på Bryggens Museum.
- **Fortellinger fra festningen:** Foredragsserien er et samarbeid mellom museet, Sjøforsvarets Musikkorps og Kommandantskapet på Bergenhus Festning. Gjennom året var det 6 foredrag med til sammen 340 tilhørere.
- **Jul på festningen:** Arrangementet er også et samarbeid mellom Sjøforsvarets Musikkorps og Kommandantskapet på Bergenhus Festning. 308 personer deltok.

- Damsgårdsdagen 1. juni: Ikke åpent hus og hage pga. de pågående arbeidene, men en egen omvisning med fokus på restaureringsarbeidene var populær og ble raskt fullbooket.
- Familiedager på Gamle Bergen: Familiedager med aktiviteter på St. Hans og førjulsdag søndag 30. november. Totalt 1012 barn og voksne deltok. I tillegg var det på høsten filmvisninger av «Bergen – i all beskjedenhet».
- Familiedager og andre arrangementer på Hordamuseet: «Gøy på landet» 24. august og førjulsdag 16. november. Til sammen 749 barn og voksne deltok. I tillegg ble det holdt 8 kveldsarrangement «Strikk, spinn og spikk».
- Middelalderuken og ullveka: Det ble satt opp eget program i forbindelse med disse med aktiviteter på Bryggens Museum og Hordamuseet, f.eks. spesialomvisninger, foredrag, konsert, kurs i nålebinding og stikkekafe med fokus på bunadsstrikk i samarbeid med Hordaland Husflidslag.
- Barnas Bymuseum: Ulike tilbud gjennom året spesielt tilrettelagt for barn og barnefamilier, noen gjennom hele året, andre i kortere perioder, og tilpasset helger og skoleferier. Det har bl.a. vært gjennomført egne omvisninger for barn, en av de kombinert med fortellestund, skriveverksted med fjærpenn og blekk, veving, snekkerverksted, syverksted, sangleker, teaterlek og tilbud om rebuser. På de store familiedagene har det også vært en rekke aktiviteter tilpasset barn

Nye utstillinger og publikumstilbud

Landslovjubileet «Magnus Lagabøtes landslov 750 år»

Den store jubileumsutstillingen «Magnus Lagabøtes landslov 750 år» var et stort løft for museet i 2024 og den ble stående ekstra på våren 2025. Utstillingen var et samarbeid mellom Bymuseet i Bergen, Universitetet i Bergen, Vestland fylkeskommune og aktører i Middelalderklyngen, og fikk svært gode tilbakemeldinger fra både publikum og fagmiljøer. Prosjektet ble en suksess som gjorde Landsloven levende og forståelig for både store og små og bidratt til tettere samarbeid mellom ulike aktører i fagfeltet.

Byseglet på besøk i Bergen

Periode: 21. mai – 29. juni 2025

I 2025 feiret Bymuseet et unikt byhistorisk øyeblikk da det eldste bevarte byseglet fra Bergen (1298) vendte tilbake til sin hjemby og ble vist på Bryggens Museum. Dokumentet, et voksavtrykk av byseglet som har vært oppbevart i København i flere hundre år, ble stilt ut i et svært begrenset tidsrom. Dette ga publikum en sjelden sjanse til å se et av Bergens viktigste historiske symboler på nært hold. Mange opplevde dette som svært høytidelig og publikum signerte seg også inn i «byboken» som et bevis på at de var til stede da seglet besøkte byen. Boken med signaturene inngår nå i museets samling. Utstillingen ble formidlet ved at publikum kom i grupper med guide. Det ble også satt opp spesialomvisninger, med foredrag og omvisning i basisutstillingen for å knytte det hele sammen til en helhetlig fortelling om middelalderens samfunn der seglet ble brukt.

Forteljingar i tråd - Teppeserien Åsmund Frægdagjeva av Ragna Breivik

Periode: 5. juni -

Teppetstillingen løfter frem ti monumentale verk skapt av tekstilkunstneren og fanabuen Ragna Breivik. Teppene ble vevd over mer enn 25 år og basert på den norske middelalderballaden om Åsmund Frægdagjeva. Utstillingen løfter både kunstnerskap, håndverk, liv og virke, samt den norske vevtradisjonen, og gir publikum mulighet til å se teppene i en stemningsfull kontekst på Bryggens Museum i dialog med middelalderutstillingen i etasjen under.

I tilknytning til utstillingen har det vært laget skoleprogram og tilbudt omvisninger, kuratormøter, foredrag og familieomvisninger med fortellerstund, hvor det ble lagt vekt på at barn og voksne sammen fikk møte middelalderens diktning og fortellertradisjon. Det ble også gjennomført flere veveverksted for alle aldre, der deltakerne fikk utforske enkle vevteknikker og bli kjent med vevkunst, ullkvaliteter, karding og spinning.

GB05318. Foto: Bymuseet i Bergen.

En empirekjole fra det Gamle Bergen

Av Eli Soelseth

Artikkelen er fra Gamle Bergen årbok av 1964 og er hentet frem i anledning av at den omtalte empirekjolen har gjennomgått en revisjon og nyregistrering i 2024. Artikkelen ble skrevet i forbindelse med at Soelseth (også kjent som Soelseth Holtsmark) gjorde materialstudium i Gamle Bergen i 1962 til sin magisteravhandling i kunsthistorie. Artikkelen er oppdatert med foto av kjolen fra nyregistreringen, ekstra tegninger av Soelseth fra museets arkiv samt oversetting av sitater på tysk og fransk.

Digital formidling

Digitalt museum

Museets ansatte innen samlingsforvaltning har de siste årene lagt ned et stort arbeid med registrering og digitalisering, og samtidig levert en lang rekke artikler til Digitalt Museum.

Det siste året har det blitt publisert tre flotte artikler knyttet til museets magasin og utstillingsarbeid:

[Digitaltmuseum: Ragna Breivik og hennar verk](#)

[Digitaltmuseum: En empirekjole fra det Gamle Bergen](#)

[Digitaltmuseum: Lego-innsamling og dokumentasjon](#)

Lydinstallasjon med ny innspilling av middelalderballaden

Som del av formidlingsarbeidet i tilknytting til utstillingen «Forteljingar i tråd» er det utviklet nytt lyd-materiale med middelalderballaden *Åsmund Frægdagjeva*, presentert både som folkemusikk/sang og som fortelling i moderne språkdrakt for barn. Balladen er nyinnspilt av folkemusiker Linda Sandhovden Røysland, og den bearbejdede fortellingen er produsert av museet og framført av museumsskuespiller. Begge formatene er tilgjengelige via lydstasjoner og gir publikum adgang til middelalderens muntlige forteller- og sangtradisjon. Produksjonene er ment å ha varig verdi, både som formidling til dagens publikum og som dokumentasjon for framtiden og til bruk i andre settinger.

Arven etter lepra – www.lepra.no

Nettsiden har vært tilgjengelig også før 2025, men ble offisielt lansert med en markering 17. juni for bidragsyttere og inviterte gjester. Dette er en nettside med en sjelden kunnskapsdybde: nesten to hundre tekster, en rekke intervjuer og 3D-modeller gir vårt digitale publikum en unik mulighet til dypdykk i leprahistorien.

Målet har vært å vise både bredde og nyanser og å gjøre denne historien lettere tilgjengelig for et allment publikum, også de som ikke fysisk kan besøke museet pga. manglende tilrettelegging i fredede bygninger eller stor geografisk avstand. Alt materialet er tilgjengelig på norsk og engelsk, og de digitale modellene fra bygninger og utstillinger viser brukere fra London og Athen til Tokyo og Taipei.

Siden lanseringen har det kommet til en del nytt materiale, primært tekster om plantene som finnes i urtehagen som ble etablert i 1993. Tekstene er utarbejdet av farmasøyt og frivillig i Bymuseet Bjarne Thune, slik at de som besøker hagen i sesongen kan lese om hver enkelt plante, hvordan de tradisjonelt har vært brukt som mat eller medisin og hvilke egenskaper de ble ansett å ha.

Film om byseglet

I utstillingen «under jorden» på Bryggens Museum ble det utviklet et hørespill som er tilgjengelig via QR-koder. Til utstillingen «Magnus Lagabøters landslov 750 år» ble det laget flere filmer med skuespillere fra Bymuseet der de ulike bolkene i landsloven kommer til live gjennom silhuetter som prosjekteres på tekstilveggene i utstillingen. Det ble også laget en digital versjon av landsloven der publikum selv kunne bla i boken. Denne vil i etterkant installeres og inngå i formidlingen ved Håkonshallen. I tilknytning til visningen av byseglet ble det produsert en kort film om seglets funksjon og betydning, som ble brukt både som formidlingselement og til markedsføring. Filmen ble spilt inn i Håkonshallen, noe som understreker den historiske koblingen mellom byseglet, byloven og den kongelige og lokale maktutøvelsen i middelalderbyen. I utstillingen bidro filmen til å knytte seglet til en bredere historisk kontekst og styrke forståelsen av byseglet som mer enn et symbol, men som et aktivt redskap i byens juridiske og politiske liv. Alle som så byseglet på Bryggens Museum fikk en folder med utdypende informasjon og med QR-kode til filmen.

Videreføring av digital formidling

Den digitale versjonen av «Magnus Lagabøters landslov 750 år» fra utstillingen på Bryggens Museum ble i 2025 flyttet og installert i ny kontekst i Håkonshallen. Også de digitale læringsressurser utviklet til denne utstillingen og utstillingene «Smarte bergensere?» ble videreført og brukt i skoleformidlingen i 2025.

3D-skanning

I 2025 har Bymuseet videreutviklet arbeidet med digital dokumentasjon gjennom bruk av flere komplementære teknologier. Bymuseet benytter nå flere former for 3D-skanning og forskjellige digitale verktøy for å produsere disse, tilpasset etter objekt og behov. Opptak gjennomføres med både håndholdt kamera, 360-kamera og drone, avhengig av formål og skala. Dette gir mer helhetlig og presis dokumentasjon av både bygningsmasse, landskap og enkeltobjekter.

Digitale tvillinger av museenes bygg og utstillinger brukes aktivt i prosjektering, restaureringsplanlegging og utstillingsarbeid. Samtidig har de fått en tydelig rolle i formidlingen. Digitale visninger av Lepramuseet er gjort tilgjengelige på lepra.no, og gir publikum mulighet til å oppleve museet uavhengig av fysisk tilgjengelighet.

Fotogrammetri av gjenstander inngår nå som en fast del av dokumentasjonsarbeidet, og både 3D-modeller og 360-foto brukes ved kartlegging av skader og tapte gjenstander etter innbrudd, lekkasjer eller andre uønskede hendelser. Samlet sett styrker dette museets beredskap, forvaltningsarbeid og utviklingsmuligheter innen digital formidling.

Sosiale medier

Sosiale medier spiller en stadig viktigere rolle i museets digitale formidling. Gjennom plattformene Facebook, Instagram og YouTube har vi mulighet til å nå et bredere publikum, skape engasjement og gjøre våre samlinger, kunnskap og arenaer mer tilgjengelige for ulike målgrupper. Ved å bruke visuelle formater formidler vi kunnskap på en engasjerende måte, samtidig som vi styrker museets digitale tilstedeværelse. Sosiale medier fungerer også som en kanal for dialog med publikum, noe som gir verdifull innsikt og øker publikumsdeltakelsen i museets aktiviteter.

Pedagogiske tilbud

Tilbudene til skolene i 2025 er tilpasset de tverrfaglige målene «demokrati og medborgerskap», «bærekraftig utvikling» og «folkehelse og livsmestring». I tillegg til ordinære omvisninger tilbyr vi både aktivitetsbaserte undervisningstilbud og heldagsopplegg.

Besøket til våre pedagogiske opplegg i 2025 er på samme nivå som 2024. Tidligere utfordringer med kutt i kulturbilletten for skoleklasser på offentlig transport i Bergen kommune har i mindre grad påvirket besøksstatistikken.

Totalt hadde vi besøk av 14 084 barnehagebarn, elever og studenter. Majoriteten deltok på planlagte eller tilrettelagte undervisningsopplegg, mens noen få gikk på egenhånd i utstillingene eller fikk bare en kortere introduksjon til museet. Andelen elever fra videregående skole og høyskole/universitet er fortsatt høy, spesielt ved Bryggens Museum, Håkonshallen, Skolemuseet og Lepramuseet.

Første del av 2025 hadde vi stort fokus på det pedagogiske tilbudet til Landslovutstillingen, inkludert digitale ressurser utviklet i samarbeid med Høyskolen på Vestlandet. I forbindelse med utstillingen Ragna Breivik tilbyr vi både omvisninger og et veveverksted der elever får praktisk erfaring med tekstilhåndverk og samtidig lærer om kunstnerens arbeider og tankesett. Dette gir et konkret og kreativt supplement til de vanlige undervisningstilbudene.

Samarbeidet med lærerutdanningen ved HVL fortsetter, der førsteårsstudentene deltar på uteskole og aktivitetsbasert undervisning på Hordamuseet, og sisteårsstudentene besøker Skolemuseet. Vi har også gjennomført DKS- støttede tilbud for skoler i fylket med støtte fra Den kulturelle skolesekken. Tilbudet har hatt form av en turné tilrettelagt for fjerdeklassinger i Bjørnafjorden kommune og er rettet mot kulturarv i nærmiljøet, helleristninger og forminner.

Mangfold og inkludering

I 2025 har Bymuseet fortsatt arbeidet målrettet med mangfold og inkludering som et bærende element i både formidling og drift, i tråd med museets formidlingsplan og nye strategiplan. Museet jobber aktivt for likestilling, tilgjengelighet og inkludering – både internt og i møte med publikum.

Museet har i løpet av året hatt flere deltakere på ulike arbeidstiltak og jobbskyggingsplasser, noe som har bidratt til å inkludere personer som står utenfor arbeidslivet.

Et av de viktigste tiltakene er fortsatt de ordinære skoletilbudene, som er gratis for alle skoler. Dette sikrer at barn og unge får tilgang til museets formidling uavhengig av bakgrunn eller økonomi, og bidrar til et bredt og variert publikum.

Bymuseets formidlingsarbeid bygger på et ønske om å inkludere ulike perspektiver og stemmer for å gjøre fortiden relevant og meningsfull. I formidlingsplanen har man jobbet med et overordnet tema for hvert år, og i 2025 var teamet byen og kvinnene. Gjennom året har museet aktivt integrert kvinneperspektiver i utstillinger, omvisninger og formidlingsaktiviteter, med mål om å belyse kvinners rolle og erfaringer i historien – både i hverdagsliv, arbeidsliv og samfunnsutvikling. Dette arbeidet er i tråd med formidlingsplanens overordnede verdier om å skape inkluderende, refleksive og mangfoldige fortellinger om fortiden som kan utfordre etablerte historiske narrativer og gi rom for flere stemmer.

I 2025 har museet arrangert og videreført flere åpne og gratis tilbud som fremmer fellesskap og mangfold, blant annet Kulturnatt, Strikk/spikk/spinn kafeer, Fortellinger fra festningen og Jul på Festningen. Samarbeidene med organisasjoner som Røde Kors og tiltak som Robin Hood huset har fortsatt, med målrettede tilbud tilpasset ulike gruppers behov. Museet deltar også i Bergen kommunes ordning med aktivitetskort for barn og unge for å sikre gratis inngang og lavterskeltilbud.

Bymuseet har jobbet videre med universell utforming (UU) og digital tilgjengelighet. Gjennom digitale løsninger har flere utstillinger blitt tilgjengeliggjort for alle, uavhengig av fysisk fremmøte. Prosjektet lepra.no og utviklingen av 3D vandringer har bidratt til økt tilgang til kulturinnhold for brukere med ulike behov.

4.1.3. IMMATERIELL KULTURARV

Bymuseet har tett samarbeid med frivillige kulturbærere i form av foreninger, enkeltpersoner og profesjonelle tradisjonshåndverkere. Samarbeidet sikrer en gjensidig flyt av kompetanse og kunnskap mellom museets fagmiljøer og frivillige, der både profesjonelle og amatører bidrar med erfaring, praksis og faglig innsikt. Frivillige tilfører museet verdifull kunnskap og arbeidsinnsats, samtidig som de får tilgang til museets arenaer, faglige rammer og sosiale fellesskap.

Overføring av kunnskap til kommende generasjoner er et sentralt mål i arbeidet med immateriell kulturarv, både blant museets ansatte og frivillige. Flere av museene arbeider aktivt med formidling og videreføring av tradisjonskunnskap. Ved Hordamuseet har skoletjenesten og publikumsarrangementene et særlig fokus på tradisjonshåndverk, mattradisjoner og håndarbeid, og bygger på praktisk tilnærming og bruk av håndbåren kunnskap.

Bymuseet har også arbeidet målrettet med å synliggjøre immateriell kulturarv gjennom digitale kanaler. Immateriell kulturarv inngår som en naturlig del av museets formidling, undervisning, vedlikehold og publikumsrettede aktiviteter, og utgjør et viktig grunnlag for museets arbeid med håndbåren kunnskap og levende kulturarv.

Immateriell kulturarv er integrert i flere av museets hovedaktiviteter:

- Samarbeid med frivillige kulturbærere og tradisjonshåndverkere innen husflid, bygningsvern, båtbygging og hagestell
- Aktivitetsdager for skoleklasser med tradisjonshåndverk, husflid, husstell og robåt
- Teater og formidling som gir opplevelser av historisk tid i kulturhistoriske rom
- Vedlikehold av kulturhistoriske bygg og hageanlegg utført av museets egne tradisjonsbærere
- Utstillinger som «Fiskerbonden» og «Båthallen» ved Hordamuseet og «Ungrom» på Bryggens Museum
- Deltakelse i nettverk som Tradisjonshåndverk og bygningsvern
- Elever i praksisplass på byggeplass

4.1.4. FRIVILLIGHET

Med særskilt fokus på håndbåren kunnskap

Frivilligheten har i 2025 vært en sentral del av Bymuseets virksomhet. Det har vært jevn rekruttering til både etablerte og nye frivillige grupper med helårsaktivitet, særlig ved Gamle Bergen museum. Frivillige bidrar med om lag 3,5 årsverk til oppgaver som ellers ikke ville vært mulig å prioritere innenfor museets ordinære drift. Samtidig bidrar frivillige kulturbærere med viktig håndbåren kunnskap knyttet til immateriell kulturarv og styrker museets synlighet og samfunnsforankring.

I løpet av året er det utarbeidet utkast til forbedrede rutiner, avtaler og skjema for samarbeid med frivillige, med planlagt iverksetting i 2026. Det er også gjennomført risikovurderinger av all frivillig aktivitet som gjennomføres jevnlig ved museene.

De frivillige har hatt stabil aktivitet og er viktige støttespillere for museenes drift og formidling. Det er registrert økning i dugnadsaktivitet ved Gamle Bergen Museum og Lepramuseet, men noe nedgang på Bergenhus fra året før da det ble gjennomført middelalderfestival. Samtidig ser museet utfordringer knyttet til fremtidig rekruttering til oppgaver som krever spesialkompetanse, blant annet innen farmasi, trykkerifaget og arbeid med medisinske urter. Generasjonsskifte i enkelte samarbeidende foreninger har også påvirket kontinuitet i samarbeidet.

I 2025 ble det delt ut rundt 130 årskort til frivillige, som gir gratis adgang til ordinære museumsbesøk og foredrag, samt rabatter på utvalgte arrangementer.

Samfunn, nettverk og samarbeid

Bymuseet mottar jevnlig forespørsler om kompetansedeling innen frivillighetsarbeid, og har i 2025 bidratt til utvikling av programmer for rekruttering og organisering av frivillighet, samt til et nytt formidlingsprosjekt i samarbeid med Fortidsminneforeningen, avdeling Hordaland. Museets erfaringer ble også presentert på Vestlandske Museumsledersamling.

Museets kompetanse har vært etterspurt av flere institusjoner, blant annet Museum Vest/Schøtstuene i forbindelse med etablering av syverksted i samarbeid med frivillige, og MUHO/Tekstilindustrimuseet med fokus på frivillighetsorganisering. Deltakelse på Ullvekas felles planleggingsmøte i Knarvik bidro til styrking av nettverk knyttet til immateriell kulturarv og norsk ull, og resulterte i samarbeid med Hordaland Husflidslag og Bunadsgruppa i Fana under Ullveka 2025. Bymuseet deltar også som rådgiver i arbeidet med ny frivillighetsstrategi for Fortidsminneforeningen (november 2025–mai 2026).

For å styrke egen kompetanse gjennomførte frivillighetskoordinator en dags hospitering ved Interkulturelt Museum i Oslo, med fokus på nettverksarbeid, museenes samfunnsoppdrag og rolle i lokalsamfunnet.

Gjennom samarbeid med Tidsreiser og BORG har museet utviklet rollespillbaserte formidlingsaktiviteter rettet mot ungdom og unge voksne, en målgruppe museet ellers har hatt utfordringer med å nå.

I tillegg har Bymuseet faste avtaler om gratisbilletter og tilrettelagte tilbud til ulike organisasjoner i Bergen.

Frivillighet i praksis – møteplasser og dugnad

Frivillig aktivitet ved museene fungerer også som viktige møteplasser. Faste håndverkstreff på Hordamuseet og familiedager på Gamle Bergen Museum og på Hordamuseet har hatt god oppslutning. I 2025 ble det gjennomført to familiedager ved hvert museum, samt frivillig deltakelse under «Ukens aktivitet» på Gamle Bergen i skoleferiene.

Samarbeid med Vestlandske Folkekunstforening og andre frivillige har gjort det mulig å videreføre håndverkskveldene «Strikke–spikke–spinnkveld» på Hordamuseet. I samarbeid med Bjørgvin

Håndverkslag, Bjørgvin Marknad og Kongshirden 1260 ble det gjennomført én tredagers workshop og 15 kveldsworkshops med middelalderdrakt som tema.

Frivillige har også bidratt med betydelig dugnadsinnsats, blant annet innen hagearbeid, vedlikehold av uteområder og praktisk drift. Frivillige med fagkompetanse har bidratt til registreringsarbeid i museenes spesialsamlinger og hatt ansvar for skjøtsel av de urtebedene i den etablerte hagen ved Lepramuseet St. Jørgens Hospital. Dugnadsbasert formidling har også vært særlig viktig i forbindelse med avvikling av større arrangementer.

Aktive frivillige grupper og samarbeidspartnere pr. utgangen av 2025

- Gamle Bergens Venner
- Farmasøytene, Gamle Bergen
- Hagegruppen og malegruppen, Gamle Bergen
- Sygruppen, Gamle Bergen
- Bergen Kystlag, Gamle Bergen
- Andre frivillige i Gamle Bergen
- Kongshirden 1260
- Skolemuseets Venner
- Lille Øvregate Velforening med Bispehagen Hagelag
- Hagegruppen ved Lepramuseet
- Damsgård lukekone
- Alvøens tømmermenn
- Bergen Brandhistoriske Forening
- Bjørgvin Håndverkslag
- Fanaduren Toradergruppe
- Bunadsgruppa i Fana
- Fana Tradisjonssegling
- Bergen Sopp- og Nyttevekstforening
- Vestlandske Folkekunstforening
- Andre frivillige ved Hordamuseet
- Fanabygdens Venner (under avklaring – Fanasæteren)

4.1.5. BUTIKK, KAFÉ OG ARRANGEMENTSUTLEIE

Butikkutvikling

Museumsbutikkene økte omsetningen med 19 % fra 2024, med størst vekst i Håkonshallen (+25 %). Veksten drives av en tydelig satsing på egenproduserte varer, som nå utgjør omtrent én tredjedel av total omsetning – og 45 % i Håkonshallen.

I 2025 ble sortimentet styrket med flere nye egenutviklede produkter knyttet til utstillingen ”Forteljingar i tråd”, samt eksklusive Bymuseet-produkter som magneter, postkort, puslespill og fargeleggingsmateriale. Publikumsresponsen har vært svært positiv.

For å støtte videre vekst fikk Bryggens Museum nye butikk møbler som gir bedre eksponering og lagringsplass. I Håkonshallen er det igangsatt arbeid med supplerende møblering for ytterligere sortimentsutvidelse.

Strategi for 2025:

- Styrke museumsbutikkens identitet gjennom flere egenutviklede produkter
- Øke synlighet og tilgjengelighet gjennom forbedret butikkutforming og målrettet varepresentasjon
- Koble produktene tettere til utstillinger og formidling, slik at butikkene blir en integrert del av museumsopplevelsen

Kafédrift

Gamle Bergen Museum:

Kafétilbudet, etablert i 2023, har fortsatt å utvikle seg gjennom 2024 og 2025. Det er igangsatt arbeid med videreutvikling av konseptet, inkludert planer for butikkvareutsalg og økt sittekapasitet.

Kaféen ligger sentralt på Torvet innenfor billettområdet og har rundt 20 sitteplasser innendørs, i tillegg til uteservering ved godt vær. Tilbudet skaper en mer levende atmosfære og styrker helhetsopplevelsen for publikum. Satsingen har som mål å nå nye brukergrupper, øke gjenbesøk og etablere et attraktivt møtested i historiske omgivelser.

Økonomi:

- Omsetning 2024: 239 137 kr
- Omsetning 2025: 288 999 kr
- Vekst: 20,85 %

Bryggens Museum:

Kafédriften ble etablert i 2023 og har utviklet seg positivt. Etter en sterk sommersesong i 2024 gikk kaféen i 2025 over til helårsdrift, samtidig som den fikk en større rolle i museets arrangementsvirksomhet. I samarbeid med utleieansvarlig, eksterne organisasjoner og leverandører var kaféen vertskap for grupper på opptil 100 personer.

Driften er nå godt integrert i museets arbeid og bidrar både til god publikumsservice og økt egeninntjening.

Økonomi:

- Omsetning 2024: 476 633 kr
- Omsetning 2025: 692 849 kr
- Vekst: 45,36 %

Arrangementsutleie:

Utleievirksomheten fokuserer på arrangementer som samsvarer med det enkelte museums profil. Målet er å gi gjester gode opplevelser som motiverer til gjenbesøk. I forbindelse med leieforhold tilbys formidling som en integrert del av opplevelsen.

Oversikt over utleieaktiviteter i 2025:

Hordamuseet -Tøsdalsløa:

- Spikkefestival
- Tidsreisere rollespill for barn og ungdom
- Kongshirden 1260
- Bjørgvin Marknad (viking- og middelaldermarked)
- Kurs fra Sopp- og nyttevekstforeningen
- Uteseminar for lærerstudentene ved Norsk Friluftsliv
- BORG Laiv-rollespill for ungdom og voksne
- Ingen selskapsutleie. Samarbeidet med Safari Catering er avsluttet

Samarbeid og inntektsgivende formidling på Fløyen:

Bymuseet leverte et bestilt formidlingsinnslag under Fløyrestauranten sitt jubileum i 2025. Oppdraget ble gjennomført tre ganger for et stort publikum og synliggjorde museet som profesjonell samarbeidspartner, samtidig som det bidro til økt egeninntjening.

Utleie:

Gamle Bergen Museum - Torvsalen:

- Møter for borettslag
- Åpne korkonsert med Bergen Kammerkor og Den Gamle Garde
- 16 arrangementer (bryllup, firmaturer og konfirmasjoner) fra april til september
- Samarbeidet med Safari Catering avsluttet grunnet oppgradering av Torvsalen

Skolemuseet Latinskolen - 1. etasje:

- Benyttet til seminarer og møter, inkludert introduksjon til museet
- Utleiere i 2025: Helse Bergen og Høgskulen på Vestlandet
- Ingen utleie fra 2026 i henhold til avtale med Bergen kommune

Bryggens Museum - Auditoriet:

- Ikke tilgjengelig for utleie i 2025 grunnet oppgradering
- Det er etterspørsel etter større lokaler i sentrum

Alvøen Hovedbygning - Hagen:

- Arena for sommerkonserter med totalt 2000 besøkende
- Artistinnslag i 2025: Odd Nordstoga og CC Cowboys

Håkonshallen:

- 94 arrangementer hvorav:
 - 40 konserter og 14 lunsjkonserter
 - Øvrige mottakelser og seremonier
- Benyttet av Bergen kommune; statsministeren deltok på regjeringens havkonferanse
- Studenter fra Griegakademiet holdt populære turistkonserter

4.1.6. MARKEDSKOMMUNIKASJON

I 2025 hadde vi hovedfokus på publikumsrettet kommunikasjon, med prioritering av åpne museer, daglig innhold og innblikk i prosjekter innen bygningsvern og samlingsarbeid.

Høydepunkter:

- Forlengelse av jubileumsutstillingen *Magnus Lagabøtes Landslov 750 år*
- Utstillingen *Bergen bysegl fra 1298* ved Bryggens Museum
- *Forteljingar i tråd* – teppeserieshow av Ragna Breivik
- Bryggen Guiding utvidet fra høysesong til helårstilbud
- *Strilekrigen* – ny teatervandring

Markedsføringen inkluderte videoer, foto, sosiale medier, nyhetsbrev, digitale kampanjer og tradisjonelle medier. Dette bidro til en 14 % økning i billettsalg.

Nettsiden bymuseet.no:

- 478 704 visninger (+37 %)
- 183 373 aktive brukere (+64 %)

Sosiale medier

Sosiale medier fungerer som en katalysator for museets formidling. Gjennom korte innblikk i utstillinger, arrangementer, samlingsarbeid og pågående prosjekter, bidrar kanalene til å skape interesse og synlighet rundt museets aktiviteter.

I 2025 ble det publisert 786 egenproduserte innlegg, annonser og arrangementer i museets kanaler. Disse frembrakte 5,5 millioner visninger. Den digitale tilstedeværelsen bidrar til å nå nye målgrupper og fungerer som en inngang til fysiske besøk og videre formidling på museets arenaer.

Sosiale medier gir også en lavterskel dialogmulighet med publikum og gir innsikt som brukes i videre utvikling av tilbudene.

Teatervandringer

Teatervandringene har høy synlighet i bybildet og fungerer som en viktig markedsføringskanal for Bymuseet.

Medieomtale og intervjuer

Bymuseet hadde bred mediedekning i lokal, regional, nasjonal og internasjonal presse. Nedenfor følger en kronologisk oversikt over registrerte presseoppslag.

Januar-mars 2025

- 21.01 – Intervju: Espen Kutschera: Intervju til artikkel publisert hos forskningsavisen forskning.no
- 19.03 – BA: Innbrudd Repslagerhuset, Gamle Bergen
- 28.03 – Subjekt: Vinner av Subjektprisen – *Magnus Lagabøtes Landslov*
- 27.03 – Irish Daily Mail: Omtale av Bergen og Bryggens Museum
- 25.02 – BT: Gamle Bergen dropper nytt publikumsbygg

April-mai 2025

- 1.01 – BT: Budsjett/vedlikehold Damsgård (publisert 29.04.2024)
- 22.05 – BT: Rekonstruksjon av Urnesportalen – jubileumsutstilling
- 23.05 – Verdiseglas 2024 – Moster-Bergen
- 21.-27.05 – Omfattende dekning av Bergens Bysegl
 - BT: kommentar og artikler
 - BA: papir og nett
 - NRK og Vestlandsrevyen: omtaler og reportasjer

Juni-August 2025

- 04.06 – BA: Byen i seglet – Bergens Bysegl
- 25.06 – BA: St. Hans i Gamle Bergen
- 27.06 – Vestlandsrevyen: St. Hans-reportasje
- 03.07 – Grete Eilertsen: Om lepra på NRK P2s sommerprogram P2-pulsen.
- 10.07 – BT: Innbrudd Damsgård (05.07)
- 23.07 – BT: Middelalderbøker
- 06.08 – BA/BT: Sølvgienstander fra Damsgård funnet
- 28.08 – Fanaposten: Gøy på landet

September-oktober 2025

- 09.09 – BT: Leserinnlegg om turisme – Gamle Bergen
- 23.09 – BT: Fløirestauranten 100 år – Bymuseet deltok
- 25.09 – BT: Salg av Amalie Skrams vei 20
- 27.10 – Aftenposten: Henvendelser om historisk julefeiring
- 13.11 – Fanaposten: Førjulsdag på Hordamuseet

November-desember 2025

- 27.11 – Espen Kutschera: TV, NRK1, Vestland i dag, Om isbrodder i vikingtid.
- 30.12 – Norwegian Textile Letter: Tales in Thread – The Tapestry Series Åsmund Frægdegjeva

4.2 FORNYING: INNOVASJON, BYGGUTVIKLING OG BÆREKRAFT

4.2.1 BYGGUTVIKLING

Drift og renhold

Det er gjennomført regelmessig drift og systematisk renhold på alle arenaer gjennom hele året. Arbeidet omfatter daglig oppfølging av publikumsområder, kontorarealer og magasiner, samt tekniske rom og uteområder der dette er aktuelt.

Det er også utført rutinemessig tilsyn med bygg og anlegg for å sikre stabil drift, forebygge skader og opprettholde tilfredsstillende standard på bygningsmassen. Den løpende oppfølgingen bidrar til gode publikumsopplevelser, trygge arbeidsforhold for ansatte og forsvarlig ivaretagelse av museumsbygg.

Sikkerhet og beredskap

Innen sikkerhet og beredskap arbeides det kontinuerlig med revisjon og oppdatering av planer, rutiner og varslingslister. Det er iverksatt tiltak for å styrke forebyggende sikkerhet, redusere risiko og sikre rask og koordinert håndtering av uønskede hendelser. Arbeidet omfatter både personsikkerhet og vern av eiendommer og samlinger, og inngår som en integrert del av den daglige driften. Det legges vekt på bevisstgjøring og tydelige ansvarsforhold for å sikre en helhetlig og robust beredskapsorganisering.

I forbindelse med innlån av Det Bergenske Segl (1298) fra Arnameænske Samling i København ble sikkerheten ved Bryggens Museum ytterligere styrket.

Vakttelefonordning

Vakttelefonordningen er videreført etter en halvt års prøveperiode, og er nå etablert som en fast ordning. I løpet av 2025 er det registrert om lag 700 henvendelser til vakttelefonen. Ordningen har bidratt til rask avklaring av hendelser og mer effektiv håndtering av alarmer og driftsavvik. En viktig effekt har vært en betydelig reduksjon i unødvendige utrykninger fra vakselskap som følge av feilalarmer, noe som både gir kostnadsbesparelser og mer målrettet ressursbruk.

Vedlikehold av bygg og anlegg

Det er gjennomført løpende vedlikehold og mindre reparasjoner på eiendom, bygg og tekniske anlegg. Arbeidet har omfattet utbedring av slitasje, justering og reparasjon av installasjoner, samt forebyggende tiltak for å hindre større skader og mer omfattende inngrep på sikt. Den systematiske oppfølgingen av bygningsmassen er avgjørende for å bevare kulturhistoriske verdier, sikre stabil drift og redusere fremtidige vedlikeholdskostnader.

DALUX - forvaltning, drift og vedlikehold

I 2025 har arbeidet med DaluxFM gått fra implementering til konsolidering og videreutvikling. Systemet brukes nå som en integrert del av arbeidsprosessene i både drift, vedlikehold og prosjektarbeid, og datagrunnlaget har blitt betydelig styrket gjennom systematisk registrering av bygningsinformasjon, dokumentasjon og historikk.

Gjennom året har vi strukturert eiendomsdata ytterligere, oppdatert plantegninger og i større grad knyttet dokumentasjon til rom, bygningsdeler og tekniske installasjoner, og ikke bare til bygg på overordnet nivå. Dette gjør historikk, bilder, tilstandsregistreringer og tidligere tiltak mer tilgjengelige i planleggingen av nye arbeider. Koblingen mellom digitale tvillinger og DaluxFM bidrar samtidig til mer presis prosjektering og et bedre beslutningsgrunnlag.

Systemet har også fått en tydeligere rolle i styringen av daglig drift. Arbeidsoppgaver opprettes, behandles og avsluttes i én sammenhengende digital arbeidsflyt, og dokumentasjon skjer fortløpende som en del av utførelsen. Dette gir bedre oversikt, økt sporbarhet og mer konsistent kvalitet i oppfølgingen av både planlagt vedlikehold og innmeldte saker.

I løpet av 2025 har museets håndverkere og driftsressurser gjennomført og dokumentert et økende antall oppgaver i systemet, 350 sammenlignet med 255 i foregående år. Dette styrker ytterligere det institusjonelle minnet og gir et stadig mer presist bilde av tilstand og ressursbruk i bygningsmassen. 160 av disse oppgavene ble opprettet som resultat av innmeldingssystemet i Dalux Helpdesk, og er dermed oppgaver hvor det har blitt svart ut på et behov fra andre avdelinger, leietagere eller første-linjen. Økningen viser både høyere systembruk og bedre registreringsgrad. DaluxFM har dermed blitt et sentralt verktøy i museets langsiktige og ansvarlige forvaltning av både historiske og moderne bygg.

4.3 SAMLINGSFORVALTNING, BYGNINGSVERN OG HAGE- OG PARKFORVALTNING

4.3.1 SAMLING

Digitalisering og arbeid med samlingene har pågått kontinuerlig gjennom året. En viktig del av samlingsarbeidet er prioritering i samlingene. Mange gjenstander har blitt avhendet eller kassert, basert på kriterier som tilstand, historikk og kulturhistorisk verdi. Bymuseet får mange gavetilbud gjennom hele året, men inntak av gjenstander er svært restriktivt på grunn av manglende ressurser og en kritisk magasinsituasjon. 50 % av gjenstandsmassen er nå tilfredsstillende registrert. Gjennomgangen av registreringer fører til at flere gjenstander som står plassert på magasin blir tilgjengelige for publikum gjennom publisering på Digitalt Museum.

Flere frivillige grupper har også dette året bidratt inn i arbeidet og hjulpet til med registrering av gjenstander. Pensjonerte farmasøyter og brannmenn bidrar med nyttig kunnskap i arbeidet med den medisinhistoriske samlingen fra Svaneapoteket og den brannhistoriske samlingen.

Strategi for 2025:

- Torvsalens kjeller har vært brukt som magasin siden 1980-tallet. Gjentatte lekkasjer har gjort lokalene uegnet for oppbevaring av museumsgjenstander. Arbeidet med å flytte gjenstander derfra har vært et prioritert prosjekt gjennom hele 2025. Arbeidet er komplisert og tidkrevende.
- Det er blitt utarbeidet verdibergingsplan for Lepramuseet St. Jørgens Hospital, et viktig arbeid som delvis ble finansiert av sikringsmidler fra KUD.
- Deler av leketøysamlingen i Gamle Bergen ble flyttet fra loftet i Repslagerhuset. Gjenstandene ble registrert og magasinert. 18 dukkehus ble flyttet til fellesmagasinet for Vestland.
- Arbeid med brannhistorisk samling har blitt prioritert også i 2025. Prosjektet har munnet ut i en rapport som gir oversikt over samlingen og en klar retning i det videre arbeidet og samarbeidet mellom museet og de frivillige.
- Bymuseet har et godt samarbeid med Bevaringstenestene, og gjennomførte to flyttinger til fellesmagasinet for Vestland, med til sammen 623 gjenstander. Noen gjenstander er plassert i karantene på grunn av insektangrep. En del av det som ble magasinert er gjenstander fra farmasihistorisk samling, som apotekglass, lodd og vektskåler. Totalt er det magasinert 7 636 gjenstander i fellesmagasinet.

Samlingene og eierskap

Det pågår prosesser for å rydde opp i eierforhold. Dette gjelder tre av samlingene; de brannhistoriske samlinger, skolemuseets samlinger og de medisinhistoriske samlingene knyttet til Lepramuseet.

Gamle Bergen Museum

- Registrering av leketøy og tekstiler
- Utflytting av Torvsalkjeller prioritert prosjekt
- Registrering av gjenstander fra det gamle Svaneapoteket i samarbeid med farmasøyter
- Digitalisering og publisering av fotosamling

Hordamuseet

- Registrering og magasinering av gjenstander. Fotografering av tekstiler.

Damsgård Hovedgård

- Fokus på inneklima. Ivareta samlinger og interiører samtidig som taket blir restaurert.

Alvøen Hovedbygning

- Tilrettelegging for formidling. Sikring av samling.
- Fokus på inneklima. Ivareta samlinger og interiører samtidig som taket blir restaurert.

Lepramuseet St. Jørgens Hospital - de medisinhistoriske samlinger

- Utarbeiding av verdibergingsplan.

Håkonshallen og Rosenkrantzårnet - souvenirsamling

- Samlingen er ferdig registrert og magasinert.

Skolemuseet - Latinskolen

- Prosess med å få orden på eierskap til samlingen.

Bergen brannhistoriske samlinger

- Prosess med å få orden på eierskap til samlingen.

4.3.2 BYGNINGSVERN

Byggeplassen på Damsgård Hovedgård har også i 2025 hatt hovedfokus for bygningsvernseksjonen. Alle på bygningsvernseksjonen har vært involvert i arbeidet i ulikt omfang. Slike større restaureringsprosjekt er viktig for å videreutvikle avdelingens prosjektstyringskompetanse så vel som på restaureringsmetodikk, utførelse og materialkunnskap. Dette prosjektet sammen med etableringen av en læringsarena i Gamle Bergen, HåndverksMelteriet, har bidratt til synlighet og gode samarbeid med eksterne kompetansemiljø og fagpersoner innen tradisjonshåndverk og restaurering generelt.

Damsgård Hovedgård

Tak: Restaureringen av del 2 takomlegging er i gang og $\frac{3}{4}$ ferdig ved årsskifte. Forventes ferdigstilt mars 2026. I fase to har det blitt jobbet med østfløyen og østre del av taket på hovedhuset.

Hovedfasade mot nord: I forbindelse med takrestaureringen har det blitt montert fasadestillas på hovedfasaden mot nord. Dette har gitt anledning til at man har kunne utføre nøyere undersøkelser av deler av denne. Fasaden består av rik malt dekor rundt vinduer og portal samt to murte fasadeelementer (rissaliter). Det er gjort fargeanalyse av fasaden med skrapeprøve og vurdering rundt tilstand på maling på utskåret dekor. Dette skal det jobbes ytterligere med i 2026.

Det er også gjort en tilstandsanalyse av begge rissaliter. I denne fremkommer det at disse ikke er i god stand (TG3) og også trenger omfattende restaurering. Det er av murer laget et forslag til restaurering av murverket med estimat. Det er søkt midler hos VLFK i post 71. til fasaderestaurering.

Hagemur: Det har blitt gjennomført en tilstandsvurdering av muren rundt hele hageanlegget. Her har det også blitt utført prøvefelt der man har sett på metodikk for restaurering av muren. Dette prosjektet var støttet av VLFK. Det er ikke søkt om midler til restaurering av hagemuren i 2025 da man må få klarhet i overvannsproblematikk rundt og på Damsgård før tiltak utføres. Tilstandsvurderingen som er utført brukes inn i dette arbeidet.

Østre portal: Det har blitt gitt midler til restaurering av denne i post 71. Grunnet andre presserende oppgaver på Damsgård Hovedgård har ikke denne kunne prioriteres i 2025. Bymuseet har midlene til rådighet til og med 2027.

Gamle Bergen Museum:

- Det er søkt penger til skiftning av tak Repsalgerhuset. Penger bevilget. Oppstart februar 2026
- Fase 1 av HåndverksMelteriet et godt i gang og forventes ferdigstilt mai/juni 2026
- Kontinuerlig restaurering av dører og vinduer
- Fasade i front av Krohnstedets pakkerbolig er restaurert. Skader i stormen Amy gjorde at deler måtte tas på nytt. Ferdigstilles mars 2026.
- Det er søkt penger til utskifting og nye støpejernsvindu i Melteribygningen

St. Jørgen kirke

Overvåkningsprogrammet har fortsatt i 2025 og det er hentet inn mer data til grunnlag for videre prosjektering.

Kirken er en del av «kirkebevaringsprogrammet» og undersøkelser i «Overordnet forprosjekt» støttes av dette programmet. Arbeidene med hospitalet er støtte av VLFK via post 71.

Arbeider i perioden:

- Grunnvannsmålinger
- Nivelleringer
- Vibrasjonsmålinger
- Generell teknisk tilstandsanalyse (gjenstår oppsummerende arbeider)
- 3D-skanning for setningsmålinger
- Nytt tegningsgrunnlag
- Klimalogging (omsøkes videreført etter rapport fra NIKU)
- Arkiv er digitalisert.
- Sammenfatning (igangsatt)

Det ble søkt ytterligere midler til «Overordnet forprosjekt».

Alvøen Hovedbygning

Sikret gjerde i hagen mot vær og vind.

4.3.3 HAGE OG PARKFORVALTNING

Hage- og parkanlegg ved Bymuseet i Bergen vedlikeholdes av 2 gartnere, 2 sommerhjelpere og frivillige. I 2025 fortsatte kartlegging, optimering av vedlikehold og etablering av systematisk, faglig forankret drift. Arbeidet legger grunnlag for langsiktig skjøtsel og klima- og skadeforebyggende tiltak ved alle anlegg. Vi bruker 2 dager i uken til hver i det mest ressurskrevende anleggene Damsgård Hovedgård og Alvøen Hovedbygning. Pga. ressursutfordringer på driftsavdelingen har også gartneren dette året tatt et ekstra ansvar for Hordamuseet, Lepramuseet St. Jørgens Hospital og Gamle Bergen.

Nettverksbygging: samarbeid med UiB/Rosariet, arborister fra Hjeltnes skole, Baroniet Rosendal og NMBU.

Damsgård Hovedgård

I 2024 ble overvannsproblematikken identifisert, og forprosjektet «Klimatilpasning» ble etablert i samarbeid med NMBU. Oppdraget omfatter kartlegging og vurdering av skader samt forslag til tiltak. Anlegget holdes mest mulig urørt for å synliggjøre skader, og skjøtsel/vedlikehold er redusert på grunn av overvannssituasjonen og restaurering av østfasaden.

Aktivitet for 2025 fordeles slik:

- Forprosjekt «Klimatilpasning» (del av prosjektering «Arv & Overvann»)
- Samarbeid med Institutt for landskapsarkitektur, NMBU/Ås
- Befaring, kartlegging med avsluttende rapport som vurderer interne og eksterne utfordringer og tiltaksbehov
- Presentasjon for ledergruppen og møte med Bymiljøetaten i november 2025
- Videre planlegging, søknader og utbetaling av tilskudd for igangsetting av prosjektfase

Skjøtsel og kartlegging

- Sikring av plantemateriale berørt av OV-problematikk og restaurering
- Begrenset skjøtsel i anlegg Ø 1-5, 8, 9, 11 og V 1, 2, 4
- Reetablering av mistbenkene V3 og sikring av plantemateriale fra bl.a. Ø7
- Drift av nye kompostbinger og varmkompost
- Åpent på Damsgårdsdagene
- Månedlig kartlegging med 360°-bilder og Dalux

Kartlegging og planarbeid pågår, midlertidig organisert og tilpasses løpende etter behov.

Alvøen Hovedbygning

Hovedfokus: I 2025 ble hovedressursene brukt til å redusere vedlikeholdsetterslep og etablere grunnlag for systematisk drift. Arbeidet legger grunnlaget for stabil og faglig forankret drift, men prosessen er langsiktig og ikke ferdigstilt. Uvær og skade på anlegget har også krevd håndtering. Kartlegging og planarbeid pågår, med et anslått tidsperspektiv på opptil 5 år for å nå normalt vedlikeholdsnivå.

- Forvaltningsplan (påbegynt): eksisterende materialer og nye plasseringer for steinbed, roseanlegg, alleen, samt faste rutiner for representativt anleggsinntrykk.
- Vedlikehold og stell: jordforbedring, drenering, forynging og deling av plantemateriale, plantehelse, ugresskontroll, sikring av planter i midlertidig arkivhage.
- (Re)etablering: kompost og roseespalier.

Hordamuseet

- Ambrosiahagen: grunnleggende skjøtsel 4 ganger, kartlegging av areal og planter igangsatt
- Andre anlegg: 4 ganger per år, hovedsakelig luking, hekkbeskjæring og slått
- Samarbeid med drift, torvtakskjøtsel

Skolemuseet

- Grunnleggende vårskjøtsel
- Etablering av kompostplass, enkle langtidsvirkende vedlikeholds grep

Lepramuseet St. Jørgens Hospital

- Rydding, ugresshåndtering, jord til frivillige
- Stell (fellesferie) og kartlegging av staudebed i urtehagen (medisinplanter)

Gamle Bergen Museum

- Frivillighetsarbeid: oppfølging, skjøtelsesplan
- Vinterskjøtsel langs muren ved Kronstedet til Torvsalen
- Kartlegging av trær og tilstandsdokumentasjon
- Stormskader, rydding og dokumentasjon
- Faglig støtte til drift
- Igangsatt bekjempelser av invasive arter

4.4 FORSKNING: KUNNSKAPSPRODUKSJON OG SAMARBEID

2025 var et godt år for forskning og kunnskapsproduksjon i Bymuseet. Antallet publikasjoner ble ikke høyt, men det har vært skrevet godt, slik at vi i løpet av året har fått et sjeldent stort og variert antall tekster antatt for publikasjon i tiden som kommer.

Kunnskapsarbeidet i Bymuseet er avhengig av gode samarbeid med academia og våre kollegaer i museumsfeltet. Vi har de siste årene vært partnerinstitusjon i The Borgund Kaupang Project, et arkeologisk og tverrfaglig forskningsprosjekt om oppkomsten og fallet av Borgund-kaupangen på Sunnmøre. Dette er finansiert av Norges forskningsråd og ledes og koordineres av Universitetet i Bergen. Bymuseet, ved Sigrid Samset Mygland, bidrar med to fagfellevurderte artikler.

I 2025 innledet vi også et fordypet samarbeid med Høgskolen på Vestlandet gjennom forskergruppen TidsRom. Her finnes historisk, geografisk, antropologisk og biologisk kompetanse som matcher godt med våre museer. Samarbeidet skal omfatte forskning, formidling og veiledning.

Samarbeidet innenfor Forskningsinfrastruktur for musea i Vestland er fortsatt viktig for oss. I 2025 deltok tre av våre ansatte på skrivesamlingene i Stordalen, og vi har bidratt med foredrag på nettverkets årlige fagseminar.

Til samarbeidet med academia hører også de i overkant av 1000 studentene (UiB, HVL) som deltok på ulike opplegg i regi av Bymuseet i Bergen i 2025. Vi har også i løpet av året hatt to praktikantstillinger (Skolemuseet og Gamle Bergen) i samarbeid med kunsthistorieutdannelsen ved UIB.

St. Jørgen-seminaret, Bymuseets interne halvdags-forskningsseminar, har vært avholdt en gang i 2025, med innlegg fra tre ansatte.

Publisert i 2025

Ingfrid Bækken og Grete Eilertsen: «Naar nogen af dem bortsove ved den timelige død – om død, begravelser og gravplasser ved leprahospitalene i Bergen».

Bergen historiske forenings skrifter #120, Bergen 2025.

Antatt for publisering i 2025

- Meinrad Pohl: «The Hansen Neisser controversy revisited». Antatt med «minor revisions» i «Medical History», Cambridge. Artikkelen springer ut fra arbeidet med jubileumsutstillingen på Lepramuseet og er første gang museet publiserer på Nivå 2. Forventet publikasjon sent 2026.
- Espen Kutschera: «Sko og skomakere – funn fra det eldste Skien». Espen leverer et større og nyskapende kapittel i bokverk om Skiens eldre historie. Siste revisjon innen utgangen av mars, bokutgivelse tidlig i august 2026.
- Baard Skogrand «Tolv dager i Bergen. Om Ivar Aasens bergensbesøk i 1841» vil bli utgitt i Bergens historiske forenings skrifter #121, høsten 2026.
- Både Grete Eilertsen og Sølvi Vik er antatt som forfattere i antologiprojektet «Støvets sang. Bruddstykker fra dødens kulturhistorie i Norge» i regi av Norsk Folkemuseum og Universitetet i Sørøst-Norge.

Dette gjelder:

- Sølvi Vik: «Dødens gjenstandar på museum». Sølvi skal gjennomgå gjenstander knyttet til død i samlingene våre og vil drøfte hvordan museene skal bruke dette materialet.
- Grete Eilertsen og Ingfrid Bækken: «Saa tag, O Gud! vor arme Sjel» – om døden på leprahospitalene i Bergen». Artikkelen skal være ferdig innen oktober 2026, utgivelse første halvår 2027.

Øvrig under arbeid

- Sigrid Samset Mygland arbeider med følgende to artikler i forbindelse med The Borgund Kaupaug Project (begge vil bli publisert som fagfelleurdert):
 - “The Demographic Composition of Townspeople at Borgund” (i samarbeid med Gitte Hansen, UiB)
 - “Gender and Gender Related Production and Consumption in Borgund in a Comparative Perspective; Borgund, Norway and the North Atlantic”.
- Anne Britt Vihovde arbeider med ny artikkel knyttet til arkitekturen på Bergenhus.
- Knut Høiaas: «Byen og byloven» Knuts artikkel løper ut fra fjorårets deltagelse på MUSE-kurs ved UiB. Artikkelen som drøfter forholdet mellom loven og byen vil bli sendt Historisk Tidsskrift eller Bergen historiske forening.
- Baard Skogrand: Bokprosjektet «Monrads utfordringer» (støttet av Fritt Ord og NFFO). Som en stasjon på veien vil artikkel om Sittlichkeits-begrepet bli sendt tidsskriftet Arrs temanummer «Demokrati». Eventuell utgivelse høsten 2026.
- Kari Skarprud Pettersen: «Alvøen – en museumshistorie»

Vitenskapelige innlegg, foredrag og annet

- Sigrid Samset Mygland: «Below Ground. Material Culture on Display». Innlegg på Nordic Urban Archaeology Conference, Oslo, juni 2025. From medieval to modern. Urban archaeology in the Nordic countries
- Knut Høiaas: «Kvinner i landsloven». Mandagsforedrag, Bryggens Museum, 27. januar.
- Knut Høiaas: «Byloven av 1276». Foredrag, Sentralkirken, 3. juni.
- Knut Høiaas: «Kvinner i landsloven». Foredrag for Valdressespelet, 28. august.
- Anne-Brit Vihovde: «1600-tallet – da Bergenhus kom på kartet». Foredrag i Håkonshallen 5. februar.
- Anne-Brit Vihovde: «1800-tallet, Bergenhus i sorg og glede». Foredrag i Håkonshallen sammen med kommandant på Bergenhus festning Erik Bøe, 4. november.
- Espen Kutschera: «Om å gå etter i sømmene – sko og skomakere fra Skien». Innlegg på Nordisk Skosymposium, Medeltidsmuseet, Stockholm, 11.januar.
- Espen Kutschera: «Sko og skomakere i middelalderen». Foredrag under Hamar Middelalderfestival, 13. og 14.juni.

- Kari Skarprud Pettersen: Formidlingsnettverk, historikk nasjonalt og regionalt, erfaringer og analyse, samt innledning til diskusjon. Innlegg på Museumsledersamlingen, Vestland fylkeskommune, 27. november.
- Christine Frønsdal: Frivillighetsarbeidet i Bymuseet, historikk, organisering, gevinst og utfordringer. Innlegg på Museumsledersamlingen, Vestland fylkeskommune, 27. november.
- Baard Skogrand. «Fra presteskole til ungdomsskole. Bergensere på skolebenken gjennom 850 år?» Mandagsforedrag, Bryggens Museum, 17. mars.
- Baard Skogrand. «Arbeidsliv i skoleplansjene». Avslutningsseminar (og veiledning av praksisstudent), KUN323, Kunsthistorie, UiB, 29.april.
- Baard Skogrand. «Det bergenske bysegel». Foredrag Bryggens Museum, 12. juni.
- Baard Skogrand. «Bergen in the 18th century, Frydenlund and the Stoltz family». Foredrag, "Stoltzefest", Gamle Bergen, 12. juli.
- Baard Skogrand. «Commerce and city culture in Bergen». Foredrag NHH, språk og kultur, 2. september.
- Baard Skogrand. «Eneveldets skoler». Foredrag/vandring, UiB, historie, 6. september.
- Baard Skogrand. «Den verdensvante bergenser. Adrian Benjamin Bentzon». Mandagsforedrag, Bryggens Museum, 17. november.
- Baard Skogrand. «Norwegian school history», forelesning studenter Hong Kong University, via Høgskulen på Vestlandet, 3. desember.
- Baard Skogrand. «12 dager i Bergen. Fra utstilling til forskning». Seminarinnlegg, Forskningsinfrastruktur for musea i Vestland, 12. desember.
- Grete Eilertsen: «Tilgjengeliggjøring av foto av enkeltindivider på Lepromuseet St. Jørgens Hospital». Innlegg på Det nasjonale fotonettverkets vårmøte i Bergen, 5. mai.
- Grete Eilertsen. «The Leprosy Museum in Bergen through 55 years - development and new focuses in dissemination». Digitalt innlegg på koferansen Colloquium on Health Sciences Museums - Lessons and Connections, organisert av the Museum the Rovisco Pais Hospital at the Center for Rehabilitation Medicine - Rovisco Pais of the Coimbra Local Health Unit. 28. mai.

5 ÅRSREGNSKAP

Stiftelsen Bymuseet i Bergen

Resultatregnskap

DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	2025	2024
Salgsinntekt	4 771 132	3 867 818
Billettinntekter	21 796 721	16 125 277
Leieinntekter	10 296 363	10 144 689
Tilskudd	67 670 156	69 859 074
Sum driftsinntekter	<u>104 534 372</u>	<u>99 996 858</u>
Endring beholdn. varer under tilvirkn. og ferdigvarer	23 243	-160 126
Varekostnad	2 249 338	2 022 583
Avskrivninger	8 264 614	8 810 139
Lønnskostnad	53 593 131	52 512 973
Annen driftskostnad	36 132 644	37 006 453
Sum driftskostnader	<u>100 262 969</u>	<u>100 192 022</u>
Driftsresultat	<u>4 271 402</u>	<u>-195 165</u>
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER		
Renteinntekt	1 683 245	2 027 110
Annen finansinntekt	7 831	12 459
Rentekostnad	230 527	265 056
Annen finanskostnad	22 500	55 391
Resultat av finansposter	<u>1 438 049</u>	<u>1 719 122</u>
Årsresultat	<u>5 709 451</u>	<u>1 523 958</u>
OVERFØRINGER		
Overført fra/til annen egenkapital	-5 709 451	-1 523 958
Sum overføringer	<u>5 709 451</u>	<u>1 523 958</u>

Stiftelsen Bymuseet i Bergen
Balanse pr. 31. desember

EIENDELER	2025	2024
Anleggsmidler		
Immaterielle eiendeler		
Varige driftsmidler		
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	32 289 376	35 174 310
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	16 027 756	18 635 895
Sum varige driftsmidler	<u>48 317 132</u>	<u>53 810 205</u>
Finansielle anleggsmidler		
Investeringer	1 586 786	1 586 786
Investeringer i aksjer og andeler	79 000	79 000
Pensjonsmidler	19 584 675	14 296 882
Sum finansielle anleggsmidler	<u>21 250 461</u>	<u>15 962 668</u>
Sum anleggsmidler	<u>69 567 593</u>	<u>69 772 873</u>
Omløpsmidler		
Varer	<u>2 138 846</u>	<u>2 162 088</u>
Fordringer		
Kundefordringer	837 501	1 482 689
Andre kortsiktige fordringer	9 976 818	13 224 498
Mellomregninger stiftelsen	199 652	199 652
Sum fordringer	<u>11 013 971</u>	<u>14 906 838</u>
Bankinnskudd, kontanter o.l.	<u>37 939 810</u>	<u>38 811 313</u>
Sum omløpsmidler	<u>51 092 627</u>	<u>55 880 239</u>
SUM EIENDELER	<u>120 660 220</u>	<u>125 653 112</u>

Stiftelsen Bymuseet i Bergen
Balanse pr. 31. desember

EGENKAPITAL OG GJELD	2025	2024
Egenkapital		
Innskutt egenkapital		
Grunnkapital	2 194 239	2 194 239
Sum innskutt egenkapital	<u>2 194 239</u>	<u>2 194 239</u>
Opptjent egenkapital		
Annen egenkapital	34 443 083	29 779 019
Sum opptjent egenkapital	<u>34 443 083</u>	<u>29 779 019</u>
Sum egenkapital	<u>36 637 322</u>	<u>31 973 258</u>
Gjeld		
Avsetning for forpliktelser		
Investeringsstilskudd	60 848 098	61 714 250
Sum avsetning for forpliktelser	<u>60 848 098</u>	<u>61 714 250</u>
Annen langsiktig gjeld		
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 847 501	4 413 537
Sum annen langsiktig gjeld	<u>3 847 501</u>	<u>4 413 537</u>
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	3 205 624	7 596 351
Skyldige offentlige avgifter	3 950 770	3 638 385
Investeringsstilskudd	4 369 569	9 223 283
Annen kortsiktig gjeld	7 801 335	7 094 048
Sum kortsiktig gjeld	<u>19 327 299</u>	<u>27 552 067</u>
Sum gjeld	<u>84 022 898</u>	<u>93 679 854</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>120 660 220</u>	<u>125 653 112</u>

Stiftelsen Bymuseet i Bergen

Kontantstrømpstilling

	2025	2024
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Årsresultat før skattekostnad	5 709 451	1 523 958
Ordinære avskrivninger	8 264 614	8 810 139
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	-6 333 180	-4 031 219
Endring i varer	23 242	-160 126
Endring i kundefordringer	645 188	-184 331
Endring i leverandørgjeld	-4 390 727	661 425
Endring i andre omløpsmidler og andre gjeldsposter	-1 452 514	-7 698 994
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	2 466 074	-1 079 148
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:		
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-2 771 541	-5 089 374
Utbetalinger til investeringer i finansielle anleggsmidler	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-2 771 541	-5 089 374
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-566 036	-566 036
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-566 036	-566 036
Netto endring i bankinnskudd, kontanter og lignende	-871 503	-6 734 557
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 01.01.	38 811 313	45 545 869
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 31.12.	37 939 810	38 811 313

